

Domsagohistorik

Karlskrona tingsrätt

Text Elsa Trolle Önnerfors

Karlskrona tingsrätt

I Blekinge infördes svensk rättegångsordning först 1682-83. Skåne och Blekinge var förenade i en gemensam lagsaga från 1690 till 1718, då de skildes åt till följd av Karl XII:s domstolsreform. Men redan 1717 förenades de båda landskapen igen, ett förhållande som kom att bestå fram till 1777. Blekinge bildade då återigen en egen lagsaga, som bestod i femtio år, fram till 1827. Då skedde en definitiv förening av de båda lagsagorna i Blekinge och Skåne.¹

Karlskrona grundades 1680 och fick sitt namn efter Karl XI. Stadsprivilegier utfärdades samma år. Tanken var att den nya staden skulle fungera som bas för den svenska flottan. För att främja befolkningstillväxten framtogs Ronneby sina stadsprivilegier och stadens invånare beordrades att flytta till Karlskrona. Till att börja med hyrde rådhusrätten in sig i olika privata hus i Karlskrona på 1680- och 1690-talen. År 1700 köptes en gård inne i staden. Efter restaureringsarbeten började gården att användas som rådhusrätt. Med tiden ansågs huset dock vara för litet och för nedgången. Därför uppfördes ännu ett rådhus i mitten av 1730-talet. Staden drabbades av nöd och lidande under krigsåren i mitten och slutet av 1700-talet. Det bedrövliga tillståndet visade sig bl.a. i det faktum att fanns det bara tre stenhus i staden. Rådhuset förstördes emellertid i den stora stadsbranden 1790 då nästan hela staden brann ned. Mellan 1790-98 håll rådhusrätten återigen till i provisoriska lokaler, till dess att det nuvarande rådhuset stod klart 1798.²

Kommunikationerna till och från staden förbättrades genom järnvägarnas tillkomst. Linjen Karlskrona-Växjö öppnades 1874, 1889 kom Blekinges kustbanor och 1899 Östra Blekinges järnväg. Stadsbränder drabbade Karlskrona på nytt 1887, 1905 och 1909, Rådhuset klarade sig emellertid vid alla tre tillfällena, även om bränderna härjade i grannkvarteren.³

Den stora tingsrättsreformen trädde i kraft 1971.⁴ En enhetlig underrättsorganisation infördes i både stad och land. Häradsrätterna och rådhusrätterna ersattes av tingsrätter. Rådhuset kom detta år att inhysa den nyinrättade tingsrätten med kansli i Karlskrona. Domkretsen utgjordes av Karlskrona kommun.⁵ Rådhuset fungerar än idag som tingsrätt. Vid kommunsammanslagningarna 1974 övergick området för Östra härad från Östra och Medelsta tingsrätt till tingsrätten i Karlskrona.⁶

1 Almquist *Lagsagor och domsagor i Sverige: med särskild hänsyn till den judiciella indelningen* Norstedt Stockholm 1954-1955, s. 395.

2 *Sveriges städer nu och fordom*. 1918, s. 7ff.

3 NE, Bd 10, Höganäs 1993, s. 461; Svensk uppslagsbok, andra och omarbetade och utvidgade upplagan i 32 band 1947-1955, Bd 15, Malmö 1950, s. 909ff.

4 SFS 1969:244.

5 Koncept den 17/6 1970 från Justitiedepartementet till Hovrätten över Skåne och Blekinge beträffande judiciell indelning i Blekinge. Karlskrona tingsrätts domsaga förändrades inte vid den översyn av domsagoindelning som ägde rum 1973 (SFS 1973:740).

6 Jfr SFS 1964:162.

Karlskrona tingsrätt

Tingsrättens jurisdiktionsområde

Karlskrona kommun

Ordinarie domare

Lagmän i Karlskrona tingsrätt

Peter Rosén	1998-ff
Hans Hedvall	1984–1997
Gunnar Ohlsson	1971–1983

Rådmän i Karlskrona tingsrätt

Roy Lindeberg
Sven Cavallin

Östra härad

Domsagotillhörighet:

1683–1695	Med Medelsta härad
1695–1756	Med Medelsta, Listers och Bräkne härad ⁷
1756–1762	Med Listers och Bräkne härad ⁸
1762–1771	Med Medelsta, Listers och Bräkne härad
1771–1848	Med Medelsta härad ⁹
1848–1936	Egen domsaga ¹⁰
1937–1970	Med Medelsta härad ¹¹

Tingsplatser:

Lyckeby (Nättraby)

Häradshövdingar:

Sven Löfman ¹²	1683–1695
Sven Adlerstierna	1695–1700
Mathias Grubb	1700–1715
Johan Schaeij	1716–1738
Johan Timell	1738–1756
Anton Hoffmeister	1756–1771
Anders Håkansson	1771–1788
Ambrosius Westring	1789–1797
Johan Christer Lindblom	1798–1848
Otto Bernhard Kindgren	1848–1858
Johan Christer Emil Richert	1858–1868
Carl Otto Leonard Crafoord	1869–1896
Johan Alarik Schartau	1896–1914
Johan Bladh	1914–1935 ¹³
Carl Fredrik Söderström	1937–1947 ¹⁴
Gunnar Isak August Carlesjö	1947–1968
Ragnar Nilsson	1968–1970 ¹⁵

7 Jfr kungl. brev till Göta hovrätt den 30 april 1695.

8 Jfr kungl. brev till Göta hovrätt den 23 januari 1756.

9 Jfr kungl. brev den 27 mars 1770.

10 Jfr kungl. brev den 8 februari 1834.

11 Jfr Kungl. Maj:ts beslut den 23 oktober 1936. Till följd av kungl. kungörelsen den 10 juli 1947 kom domsagan från och med påföljande år att utgöra ett tinglag. De båda tingsplatserna Lyckeby och Ronneby användes emellertid även fortsättningsvis alternerande.

12 Adlad Adlerstierna

13 Under 1936 stod ämbetet obesatt.

14 Söderström var häradshövding i Medelsta härad från år 1921

15 Tf häradshövding

Karlskrona stad**Rådhusrätt** 1682–1970**Borgmästare**¹⁶

Johan von Schoting	1681–1692
Blasius König	1692–1706
Anders Hielmberg	1706–1711
Mattias Elers	1712–1732
Anders Ebbeltoft	1732–1736
Johan Timell	1736–1739
Johan Elers	1739–1750
Nils Petter Blidberg	1750–1772
Mattias Elers	1772–1788
Anders af Håkansson	1788–1800
Mattias Hjort	1800–1820
Johan Jakob Kleman	1821–1838
Håkan Fredrik Christiernson	1839–1859
Theodor Kall	1860–1865
Edward Holmer	1865–1884
Henrik Nerman	1885–1896
Johan Kindgren	1896–1903
Otto Holmdahl	1906–1921
Henning Schultz	1922–1931
Ebbe Dymling	1933–1958 (under 1932 stod ämbetet obesatt)
Alf Hammarberg	1958–1970

Litteratur

Almquist, Jan Eric *Lagsagor och domsagor i Sverige: med särskild hänsyn till den judiciella indelningen* Norstedt Stockholm 1954-1955

Andersson, William, *Karlskrona gator och byggnader* Lund, Borelius, 1930

Bromé, *Karlskrona stads historia*, del 1, s 53–63, s 218-219, kap IV, kap XII, del II, s 324, kap III, del III, kap II och kap III.

Carleman, John, ”Blekingebygder” i *Blekingeboken* 1923-1924, s 169-170

Hallenberg, Aug., ”Blekings allmoge efter Roskilde fred” i *Blekingeboken* 1933, s 8 ff

Hillbom Rune *Karlskrona 300 år, en återblick i ord och bild. 1679-1862* del I, Karlskrona : Abrahamson : Fören. Gamla Carlskrona, 1979

Hallenberg, Aug, Blekings allmoge efter Roskilde fred, i *Blekingeboken* 1932, s 89 ff

Sveriges bebyggelse, *Blekinge län*, del 5, s 320

Wenster, Ivar, *Karlskrona rådhus. Skador på kalk- och sandsten*, Blekinge läns museum 1992

Ödeen, Nils, *Blekingeboken* 1934, årsbok för Blekinge hembygdsförbund och Blekinge museum, Karlskrona 1934

Svensk uppslagsbok, andra och omarbetade och utvidgade upplagan i 32 band 1947-1955

¹⁶ Till år 1856 fanns i Karlskrona både kommersborgmästare och justieborgmästare. Här uppräknas endast justieborgmästarna.